
S I S U.

J. Elango — Sinise lipu alla! — M. Aleksa — Kaks kevadlaulu. — J. Parijõgi — Laevapoiisi päivilt. — Vana nõid. — A. Brigader — Pöialpoiss. — Koolinoorsoo maleturniir. — H. Peets — Lindude pesitsemine. — Looduse sõbra nurk. — Ülesandeid. — Male. Kabe.

Kirjakast.

L. K. — Pääsukesed — ei. — H. V. — Sügis ja Suveööl — ei lähe. — A. T. S. — Joonistus nõrk. — E. Värske — päris elavasti kirjutatud, aga Noorusmaale sobimatu. — V. L. K. — laulud kahvatunud, palju otsitud kohti — ei. — Ilmar Helgur — Teie kahest saadetisest ei saa tarvitada mitte midagi. Kas need tööd on mõeldud tõsiselt või naljaks? Arvame, et Teie isegi ei tea, millest need laulud kõnelevad. Sel teel ei jõua Teie kuhugi. — Kirja Tiits — õppige hoolega õigekirjutust! — A. P. — Surm ei. — L. Tonka — Küllast näitab kohati kirjutamisõskust, kohati aga on labane ja kaalumatu. Tagasi saadame ainult margiga saadetised. — Lemming Lemmelein — laulud ei ole veel trükiküpsed. — Vinglas — Vähem „unistusi“, „anemoone“ ja „arome“! — Kaalu — Põllul näitab mõningat kirjutamis- ja tähelepanemisvõimet, üldiselt aga vastuvõtmatu. — R. Sirel — Kirjeldus venib liiga pikaks, katsuge sääraseid asju kirjutada lühemaina, muidu nad muutuvad igavaiks ja korduvaiks. — Fox — ei. — Veli Viru — muidugi parandab. Kevadel — ei lähe. — Oniks — ei saa tarvitada. — V. M. — Omnibussil — ei lähe ka.

NOORUSMAA

EESTI NOORSOO AJAKIRI

Nr. 8.

Jürikuu

1927.

Toimetuse juhataja: J. Käis, M. Laarman, E. Martinson. :: Vastutav toimetaja: E. Martinson. :: Väljaandja: Eesti Õpetajate Liit. :: Toimetuse ja talituse: Tallinn, Rataskaevu nr. 22. Toimetuse kōnetunnid esmaspäeval ja reedel k. 12—1.

Sinise lipu alla!

On pöördund suure aegaderaamatu lehekülj . . .

Tänapäeva Eesti noored tohivad kasvada vaba rahva lastena, sest meie isade ja vendade ohvrimeelse võitluse viljana kohavad Taara tammede ladvus mahedad kevadtuuled.

Noored seisavad suurte võimaluste ja suurte ülesannete ees. Nende määrata on kodumaa tulevik.

Noorte ülesandeks on uueks luua vabastund rahva saatus ja elukäsituse, töötada paljukannatand Eestile valguserikas tulevik, rajada päikesepaistelised, õnnelikud kodud.

Noorte ülesandeks on võita tänini kestnud suured rahva eluhädad, suurimad eluvarjuküljed, mille arvele peame kirjutama tuhanded praegused õnnetumad kodud ja lugemata miljonid pisaraid.

Noored tahavad lahendada ka kurva eluproosa, mis välja kasvab õllekannust ja viinapeekrist ja mustana pilvena seisab me päade kohal ning öövarjude näol levib me rõõmu järele janunevaise südameisse.

On ju nüpalju viletsust ja musta muret, mis sigib eriti joovastavaist jookidest.

Kuid noorte lõkkelelõnd kohusetunde püha leek põletab kõik mustad pimedusevarjud. Nende usk, nende julgus ja eluiha, nende noorusvärsketes hingedes kõlavad lootuste kanded kuulutavad maale ja rahvale uuestisündi. Oma südameverega tahavad nad kirjutada ajaraamatusse lehekülgi, mida ei suuda hävitada lugemata aastate pikad read.

* * *

Elame tänapäeval õilse võitluse tähe all ja suure võidu lootuses. Seepärast on arukordselt suur noorte kohustus.

*Püüdke siis kasvada, lootusrikkad noored, kõiges häduses ja aususes, siis olete selle võitluse väärilised. Jääge ustavaks elu kõrge-
maile ideaalidele, ärge unustage karskusaadet ja kandke hoolt, et kõik
noored teaksid, milline suur hädaoht peitub joovastavais jookides ja
joomakombeis, ja kuidas kogu elutee võib nende pärast olla vilets
ja õnnetu.*

*Suunduge igaüks oma jõu kohaselt täis usku ja julget võiduloo-
tust valgust külvama ääretumale eluväljale, sügavad, sirged vaod
ajage kodupõllule, puhas, valge seeme heitke sõredaks tehtud mulda,
et võiks lokkav oras tõusta te külvist.*

*Lehvigu kõrgele meie pidupäeval — karskuspühal — karskuse
sinine lipp ja vajutagem selle puhas värv kustumata oma meele, sel-
lest ustavalt kiusatusist hoolimata kinni pidades. Kažagu tuhandete
noorte elagu-hüüded puhtale karskuse aatele ja Eesti karskele tulevikule!*

* * *

*Meie võitleme õilse asja eest. Kui oleme pidand selle võitluse
võidurikka lõpuni, siis tõuseb sellest midagi paremat ja kaunimat kui
suudame kujutella. Uus kultuur, uus alkoholi vaba kultuur on
meie võitluse siht ja tulemus. See tähendab valguserikkamat, päikese-
paistelisemat ja õnneküllasemat ajažarku, mille koitu juba näeme. See-
pärast tahame hüüda Eesti karskuse patriarki M. J. Eiseni sõnadega:*

*„Me taeva tõugu oleme
ja žumalikku sugu;
me koidu nimel tuleme
õöl, laulma lõpuluugu.*

*Ja tööd me teeme lootuses,
tööd tuleviku kasuks,
tööd teeme selles ootuses,
et päev maailma asuks.“*

*Neist ilusaist tulevikuunistusist kirjutab meile üks karskusvõitluse
suurmees järgmised prohvetlikud sõnad:*

*„Tuleb kord uue kultuuri aeg, see kauge tulevik, mil inimese
süda ja meel valmib õilseiks naudinguiks ja olemasolu rõõmudeks,
mil nähakse, et rahulolu ja rõõm on rippumatud majanduslikkudest olu-
kordadest, omandusest ja võimust. Siis õpitakse hindama tervist,
mitte ainult kehalist, vaid ka hingelist, tuntakse rõõmu enesevalitsemi-
sest, vaimlistest varadest, looduse ilust ja kunstist. Mitte enam üksi-
kud, nagu olevikus, ei ole selle õige inimsuse žaoks valitud, vaid see
saab üldiseks omanduseks kõigile, loetakse nende õiguste žuure, mis
inimene juba sündimisel kaasa saab.“*

*Kas ei ole need tõeliselt ülevad mõtted? Mõtted, mis meil enam
pääst kaduda ei tohi! Käed külge, žulgemeelsed Eesti noored! Kõik
võitlusse sinise lipu alla! Viigem see õilis töö lõpule!*

J. Elango.

Meinhard Aleksa.

Kaks kevadlaulu.

I

Mets värskelt kohisema lõob,
soe lõunatuul ta ladvus kiigub.
Tuul, päike lumehangi sööb,
all taeva suvipilvi liigub.

Loom laudas, inimene, taim —
kõik uuesti elust unelevad.
Siis südamesse asub aim,
et kiirelt liiginemas kevad.

II

Maailm a'ab seljast jälle vana kuue
ja mõseb hoolsasi' puhtaks põsed,
[näo.

Saab kingiks kuue kevadelt ta uue,
tand vastu võtma saadab räästa,
[käo.

Siis värvitakse hoolsasi' taevaklaasi
ja puhtaks hõõrutakse päiksevask.
Maa-emake sääb lumelilled vaasi,
ta käsul hakkab mahla andma kask.

Maa-emake siis annab ohjad veele
ja pragisedes murdub jääne kaas.
Noori külvatakse rohtu mäele, teele
ja lilledega tikitakse aas.

Siis tuleb kevad, silmis noorus,
[päike,

tal saatjaks tuhatkeelne linnukoor.
Ja kuhu ainult pöörab oma silmi
[läike,

sääb tärkab kohe elu võimas, noor.

Natalie Mey illustratsioonid.

13. Vahemerel.

Marseille'is tuli seista üle kuu. Nimele juhtus säääl väike avarii, randumisel sõitis meile pääle üks taani laev ja muljus sisse pahema parda. Vigastus ei olnud küll kuigi suur, päälesõitnud laev maksis kahju ilma kohtuta kinni ja kapteni juhatusel, kes ise hästi laeva ehitustööd tundis, parandas meeskond ise rikke, aga aega see võttis ja sekeldusi tõi. Kapten võttis isegi vahel kirve ja hõovli kätte ja töötas meestega kaasa. Mina ei mõistnud parandamisel kaasa töötada, aga asjade kätteandmisel ja tõstmisel aitasin, kus võisin. Ainult kippar ei pannud käsi külge, vaatas päält ja jagas käske, kui kaptenit lähedal ei olnud. Tema käske ei oleks küll sugugi vaja olnud, mehed tundsid ise asja paremini kui tema. Ega pandud ta juhatusi küll suurt tähelegi. Muidu armastas ta nüüd hommikuti kaua magada, vahetas tihedamini kraesid ja kasvatas pikki sõrmeküüsi. Kui linna läks, pidin ta saapad nii läikima lööma nagu peegel.

Marseille oli lõbusailmeline linn. Rahvas jutukas, lõbus ja kärmas. Käisin minagi mitu korda linnas. Oleks võind iga vastutulijaga pikad jutud maha ajada, oleks aga nende keelt osand. Kui madrus Tiidus õhtuti oma torupilli välja tõi ja lugusid lööma hakkas, oli sillal laeva kõrval alati salgake kuulajaid, tuldi ja mindi. Võis säääl mõnikord naisigi kuulamas näha, lapsed käsivarrel. Üks mees käis koguni laeval seda imeriista katsumas. Häält ta sellele sisse ei saand, aga kui laevalt lahkus, seletas teistele kaua midagi, näitas kätega ja hüüdis oma seletuste sekka:

— Voalaa! voalaa!

Jõulud veetsime Veneetsias — pidasime pühi ja arvasime aega nüüd ka väljamaa kalendri järgi. Jõudsime sinna juba paar päeva enne jõulu. Imelik oli mõtelda, et jõulud — ei lund, ei jääd ega külma. Ilm oli sompas, peenikest vihma udutas kõik need päevad. Sadam oli linnast eemal, pääsime alles jõulu-laupäeval linna. Tahtsin ammu näha seda imelinna, kus uulitsate asemel vesi ja sõidukite asemel paadid, gondlid. Lapsepõlves lugesin mitu korda läbi raamatu „Venedigo linna kaupmees“, ja oli mul selle raamatu järgi õige imelik ettekujutus Veneetsias.

Sõitsime Pärtseliga kahekesi paadis linna. Oli juba õhtu ja ikka udutas peent vihma, linn oli nagu uduloori mähitud. Taevas tundus õige madalana ja ääis linna raskelt rõhuvat. Kuidas mul küll see arvamine võis tekkida, et valged majad kergivad veest võimastena õhku, kanalites on vesi kristall-selge, kuld- ja hõbekalakased ujuvad vees, gondlid liuglevad veel nagu valged luigid —? Arvasin, et näen siin tingimata pikka kõhna pigimütsis juuti, pikkades rüüdes rikkaid kaupmehi, sulelised kübarad pääs; arvasin, et poisid on siin kõik kuldjuukselised käharpääd ja naistel on pikad, valged pitsidega kaunistatud kleidid. Kuidas ma küll Veneetsias pettusin! Läbi uduvihma näisid majad kõik ühesugustena tuhmidena, vesi kanalites näis pigimustana ja inimesed käisid riides nagu teistes Euroopa linnadeski. Hakkasin mõistma, et pigimütsiga südamejuut, kuldkäharlikud poisid ja auväärt kaupmehed on pärit mu lapsepõlve unistuslinnast, siin neid ei ole... Vesi küll igal pool, gondlid liuglevad Suures Kanalis edes-tagasi, tuled helgivad vastu veest, tasakesi päitavad paadi küntud lained maja sei-

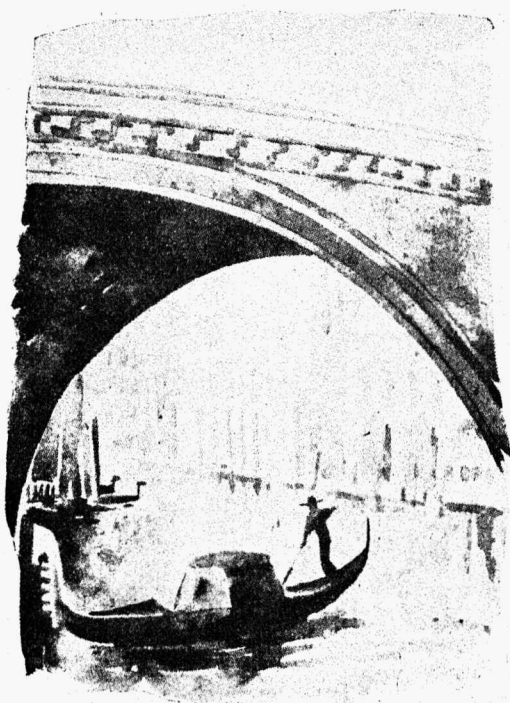
Konrad Mägi.

Veneetsia.

nu, panevad vees peegelduvad tuled virvendama ja kaugevad siis jälle... Kanaliäärsetele majade seintele on siiasinna tekkivad hallitust, rohekat hallitust. Kas võis olla unistuslinnas hallitust! Kristall-selgest veest kerkis helevalge marmor. Mulle paistis, et Veneetsia ei ole veest tõusev linn, nagu enesele kujutasin, vaid vette vajuv linn.

Sõitsime Pärtseliga Suures Kanalis ja — vaikusime. Tema sõudis, mina is-

tusin päras. Majades lõi tulesid rohkem põlema, gondleid harvenes. Siis sõitis kustki põiktänavast, põik-kanalist, lõbus salk mehi ja naisi Suure Kanali. Sõitjail olid käes värvilised laternad, vesi virvendas tuhandevärviliselt gondlite ümber, ja näis, nagu ei sõidakski nad mööda vett, vaid liugleksid mööda seda virvendust. Vihmapiisad hakkasid virvendama nagu kulla ja hõbeda tolm. Keegi mängis paadis mandoliini, lauldi.

Veneetsia.

Sõitsid vähe aega meiega kaasa, siis pöördusid ära. Kõrvu jäi kumisema imelik viis ja võõrakõlaline sõna — bokalaali... Mis see sõna tähendab? Kas ongi sõna? Võib olla püüdsid mu kõrvad valesti nende sõnu ja hääli ja lõi mu ettekujutus ise selle sõna? Bokalaali, bokalaali...

— Nendel on täna jõululaupäev, sõnas nagu endamisi Pärtsel.

Jõulud jah. Mis jõulud need siin võivad olla! Sää! Kaugel põhjamaal on teissugused jõulud. Sää! Paugub pakane õues, taevast on tähti täis, lumi hiilgab, nagu oleks täis külvetud hõbelit-reid. Sää! On kuuskedel seljas jõulukuued ja männiokstel hõbehärmatis... Sadamalaht on nüüd muidugi jääs, neme tagant sõidavad üle lahe jää saanid kirikusse, jõulukellade helinal. Pühade rahu on Kulbul. Ankruvits ei süüta majakas tuld, vanaisa ei käi sillaputkas istumas. Kuusk tuakse tuppa, küünlad süüdatakse... vaigu lõhna saab tuba täis. Ankruvits istub kolde ees, pilgutab silmi, vanaisa võtab seinalt viiuli, mängib jõululaulu... Ema tuleb tagatoast... ema tuleb tagatoast...

— Pärtsel, pöörame ümber, läheme tagasi laevale!

Pärtsel pööris paadi ümber ja lausus siis, kui juba paar mõlalööki oli andnud, nagu minu mõtteid mõistes:

— Ega ole jah jõulud kuski ilusamad kui ikka kodus, põhjamaal.

Esimest korda päale Kulbult lahkumist tundsin imelikku tuska hinges, kojuigatsust.

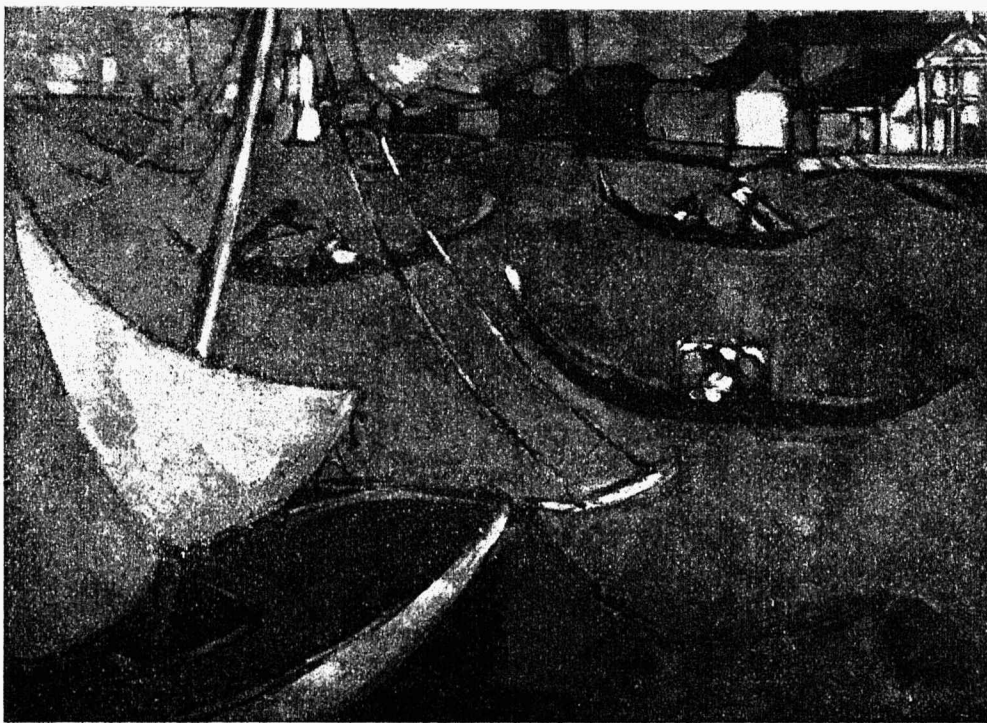
*

Veneetsias uuendas kapten laevakontoris merikaarte ja siis sõitsime läbi Bosporuse, üle Musta mere Odessa. Käisime sel talvel ja järgneval suvel mitu reisi Odessas, vedasime vilja Itaalia ja lõuna Prantsusmaa linnadesse.

Nägin, siis kui Stambulis peatusime, laiade siidipükstega türklasi ja kaetud nägudega türki naisterahvaid, kes liikusid aeglaselt nagu vaimud. Kuidas nad kõik nagu käsu päale hommikutunnil töö seisu jätsid ja ida poole kummardades palvetama hakkasid! Mõni laotas teki maha, võttis kingad jalast ja palvetas siis, põlvitades tekil. Meie jälgisime kõik harduses nende palvetamistoimingut, ainult kippar Rumberg krimpsutas nina ja tegi pilkavaid tähendusi. Ei, olgu igal oma usk! Käisin kord linnas ja nägin, kuidas õhtutunnil tume kogu ilmus nende kirikutorni luugile ja hakkas säält torni sünkusest ühetooniliselt laulma, mille päale jälle mindi kirikusse palvele. Tahtsin sää!gi nende palvetamist vaadata, kuid ei usaldand sisse astuda. —

Odessa mulle aga ei meeldind, ehk sää! küll elu ja liikumist palju oli. Siin nägin kõverate jalgadega ja vimmas selgadega pakikandjaid, kellel olid sadulamoodi kotid seljas. Sinna sadula päale võtsid nad määratu suuri pakke ja kandsin siis vaaruvail jalul laevadele ja laevadelt vankritesse. Oli siin küll ka vintse-kraanasid laevade tühjendamiseks ja laadimiseks, aga vimmas pakikandjaid võisid alati teiste vahel vaarumas näha.

Trahterid ja söögipoed olid räpased ja haisvad. Alati võis sää! teejoojaid ja purjutajaid näha. Aga igal pool pakuti sulle päevalilleseemneid. Neid tõid poisikesed laevale, neid võis sadamas osta

Konrad Mägi.

Veneetsia.

naistelt ja linnas igast kauplusest. Õpisin minagi neid kröbistama. Ise mõistsid nad neid imeosavasti süüa. Nägin poissi, kes ühest suunurgast seemneid suhu toppis ja teisest koori välja heitis.

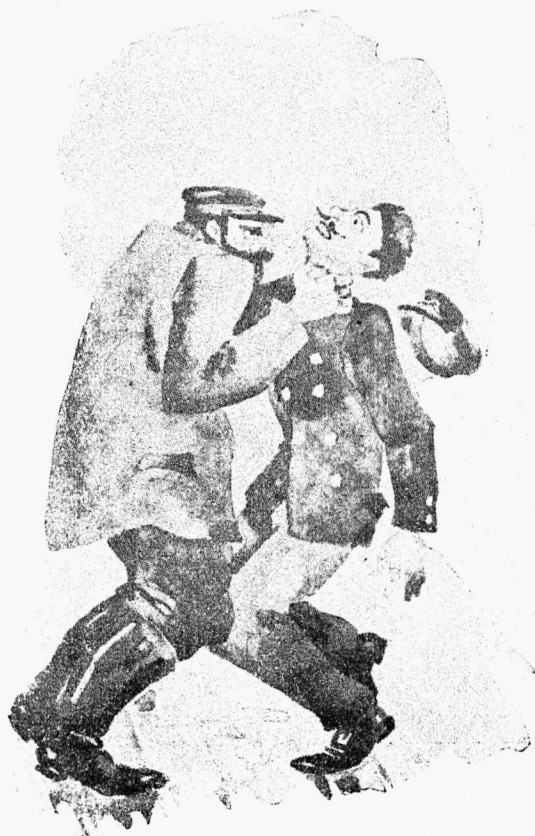
Tiiduse torupilli nad kuulamas ei käind, aga ise saagisid härmoonikat, kui vähe mahti said, löid tantsu ja uilgasid mängu sekka. Ei saand mina aru, kes neist sadamas sagajatest töö pärast sääil olid, kes muidu vahtisid. Mõnikord heitsid reas kuhugi kuuri või aida ääre magama, kirjutasid kriidiga numbrid talla alla — 40, 50 jne. ja pöönutasid. Need numbrid tähendasid päevapalka, mis keegi nõudis. Sääilt võis siis tööandja neid lugeda. Olid talla alla kirjutatud päevapalgaga nõus meest tööle võtma, siis ärata üles, muidu ära sega. Käis sääraseid logelejaid meiegi laevas vilja tallamas, sest laadisime vilja lahtiselt laevaruumi, ilma kottideta.

*

Kõik need reisirid läksid nüüd õnnelikult, mõnikord puhus küll vali tuul, aga

hävitavat tormi ei olnud. Kevade tultes muutusin rõõmsamaks ja vilkamaks. „Suitsu“ hukkumine ei tundund enam nii valusana. Lõin Tiidusega torupilli ja olin alati hääs tujus. Kapten hakkas juttu tegema, et mina juba küllalt kohane olen madruseks, andis mulle raskemaid töid ja maksis rohkem palka. Olekski mu kohe madruseks arvand, oleks uus laevapoiss saadaval olnud. Määras Pärtseli mõnikord söögitegijaks, minu aga vahikorrale.

Mäletan, et suve paigu siiski kord jälle tuska ja kojuigatsust tundsin. Olin parajasti ööseks vahikorrale määratud. Seisin keulas ja vaatlesin loojenevat päikest. Niipea kui ta merepinna taha kadus, tuli ka must öö ja muutus jahedamaks. Lühikesed olid siin need palavad päevad, pikad ja pimedad ööd. Kuidas küll Kulbul suvel põhjataevas rõõmsalt roosatas! Vaevalt laskus päike merepinna taha, kui uuesti jälle teisalt kerkis. Siin on aga päevad ja ööd pea ühepikkused. Kui valged ja pehmed olid Kulbul ööd!

... või ma viskan su üle parda...

Siis tuli jälle tusk ja igatsus hinge, tundsin teist korda kojuigatsust, õigemini, tundsin igatsust põhjamaa valgete ööde järgi.

*

Augustikuu lõpus tegime viimse Odessareisi. Siis saime suhkrulaadungi Inglismaale. Elasime siis läbi esimese tugevama tormi sel suvel. See oli Mustamere torm, mis kestis ligi kolm päeva. Pärtsel ali vaevaline, suurt abi temast ei olnud, kapten teda ei nõudnudki, mina olin igal pool mehe eest väljas, ehk küll uni mõnikord püstijalul päale kippus. Kapten oli vahetpidamata tekil.

See torm sai saatuslikuks ka meie kipparile. Kaks päeva pani mees vastu, aga siis hakkas kaptenit süüdistama ja pani käsule vastu.

— Kuhu teie laeva juhite, kas Kaukaasusesse või? küsis mõnitades. See ei või õige olla — kolm päeva... aga kuhugi ei jõua välja.

Kapteni kulmud tõmbusid kortsu, otsa ees paisusid sinised sooned.

— Mina lähen magama, tehke, mis tahate.

— Mina käsin paigale jääda, ütles kapten kõvendatud häälel.

— Ei jää. Kurss on vale, laeva asukoht ei ole teada.

— Kui olen eksind, näita, kus viga. Toon kompassi ja aktandi, määrä ise asukoht, aga mina käsin paigale jääda. Siin olen mina peremees ja käskija. Siinemaani on kõik mehed oma kohtadel püsind, nüüdki ei lahku ükski muidu tekitilt kui minu käsul.

— Mina aga lahkun! karjus kippar vastu. — Laeva peremees on Riia selts, ja kes siin õige käskija on, seda alles näeme... kui laev kaljule või madalikul joosnud.

Nüüd vihastas kapten ja peaaegu karjus:

— Kapten on laevas kuningas ja ainuke käskija! Tead, mul on õigus meeste elu ja surma üle! Kui ka terve Riia selts ise peaks siin laeval olema, olen mina niikaua nende käskija, kui laev minu juhatada.

— Mina niisuguse käsku ei täida.

— Siis sunnin.

Ja läks see Saaremaa merikaru kippar Rumbergi juure, haaris tal kõrist kinni ja pitsitas läbi hammaste:

— Nüüd lähed tüüri juure või ma viskan su üle parda.

Ma olin kindel, et see merikaru oma lubaduse oleks täitnud, oleks kippar veel vastu rääkind. Sõna lausumata läks ta tüüri juure. Ei tea, kas mõjus kapteni ähvardus või otsustav ülesastumine, aga poolt sõnagi ei rääkind ta enam vastu.

— Ja pead minu antud kurssi, nii kaua kui sa ei näita, kus viga on, lisas kapten tasemini juure. — Aga Bosporususes lasen su laevalt.

Ja ajaski kippari Bosporususes laevalt, vaatamata tema ärrastele palvetele.

— See põle õige laev, kus põle korda; see põle õige kapten, kes mehi ei valitse, olid tema saaremurdelised sõnad. Aga kippari palvetele jäi kurdiks.

(Järgneb.)

VANA NÖID

Elas kunagi vana nõid. Ta redupäik oli kaugel inimestest sügavas kaljukoopas. Omad nõiatembud oli ta õppind suurest nõiaraamatust, mida ta hoidis kui kõige kallimat vara.

Juba mitme aasta eest oli ta röövind väikese tüdruku ja poisi ja toond oma koopasse. Lapsed ei saand silmapilgukski eemalduda koopa lähedusest. Nõia lemmikud, suur rohekaspruun konn ja süsimust kaaren, valvasid neid alatasa. Kuid aegajalt käis nõid salapäraseil matkadel oma musti asju ajamas. Lapsed jäid niisugustel kordadel omapääd koju. Tihti mõtlesid nad siis, kuidas pääseks koleda nõia käest suure, avarasse maailma inimeste juure. Poiss oli näind, kuhu nõid peitis oma „tarkuseraamatu“ pärast lugemist. Ühel päeval, kui vana nõiataat oli läind reisile, võttis poiss raamatu kätte ja hakkas uurima selle lehekülgi. Raamatus oli mõnesuguseid märke ja konkse, nõnda et poisil oli raske nende tähendust mõista; kuid ta oli arukas laps ega kartnud vaeva. Igakord, kui nõid lahkus koopast, võttis poiss raamatu ette ja õppis vähehaaval tundma selle imelisi lausumis- ja nõiasõnu. Konn ja kaaren istusid väljas ega pannud poisi õppimist tähelegi.

Ühel hommikul, kui nõid juba enne koitu läks oma matkale, ütles vend õele:

„Täna peame katsuma põgeneda, õeke. Kole nõid on kodunt ära, lähme teele ja käime kuni jalad väsivad.“

„Ah,“ ütles sõsar, „häämeelega tuleksin kaasa, kuid vaata, säääl istuvad ilge konn ja must kaaren meid valvates.“

„Ära karda,“ ütles poiss, „küll ma leian nõu. Ta avas nõiaraamatu ja uuris selle kolmanda osa seitsmendat

päätükki. Siis astus ta koopa suule ja hüüdis valju häälega ise näidates sõrme maas kükitava konna poole:

„Raksa rauda, tuutu luutu,
kollalilleks ruttu muutu!“

Säälsamas muutus konn kollaseks lilleks ega avand enam oma suud.

Siis osutas poiss sõrmega männioksal istuvale kaarnale ja hüüdis:

„Raksa rauda, oksa puutu,
männikäbiks ruttu muutu!“

Ja sel viivul muutus must kaaren männikäbiks. Poiss võttis siis õe läest kinni ja nad pistisid kiiresti jooksma lõuna poole.

Õhtu eel jõudis nõid koju ja märkas silmapilk laste kadumist. Ta kutsus konna ja kaarnat, kuid neid polnud ei näha ega kuulda. Vihasena avas ta lausumisraamatu ja luges säält, kuhu poole lapsed olid läind. Tuhatnelja ruttas ta sama teed ja jõudis peagi nende jälile. Lapsed kuulsid juba ta tigidat häält ja kohkusid. Väike sõsar hüüdis nutuhäälel:

„Vend, armas vend! Nüüd oleme otsas; kole nõid on meie kannul.“

Kuid poiss tuletas meele lausumisõnad, mis ta oli õppind nõia raamatust. Ta luges nõiasõnad ja näe imet! Õde muutus silmapilk kalaks ja ta ise suureks tiigiks.

Kui nõid tuli tiigi kaldale, märkas ta kohe lausumise tagajärgi.

„Oodake, küll ma teid kätte saan,“ urises ta vihaselt ja jooksis koopasse võrku tooma. Kuid vahepääl muutusid tiik ja kala jälle vennaks ja õeks.

Nõid tormas tuhatnelja võrguga sinna, kus varem oli tiik. Kuid küll ta kohkus, kui ei leidnud tiigist jälgegi, mille asemel oli roheline, lillerikas aas. Suure vihaga jooksis ta lapsi jälgides edesi. Tal oli käes nõiavits, mis näitas talle õiget teed.

Õhtu pimedas kuulsid lapsed ta lähemist tagant, ja õde hüüdis jällegi:

„Vend, armas vend. Nüüd oleme otsas! Kole nõid on üsna me kannul.“

Kuid poiss kordas jällegi raamatust õpitud nõiasõnu. Silmapilk muutus ta kirikuks ja õest sai kaunis altaripilt.

Kui nõid jõudis kiriku juure, märkas ta kohe uuestisündind äparduse. Koledasti karjudes jooksis ta kiriku ümber, kuid sisse ei usaldand ta minna, sest ükski nõid ei usalda astuda üle kiriku läve.

„Kui ei pääse sisse, võin ometi su süüdata põlema ja põletada tuhaks,“ põmises ta ja jooksis koopa juure tooma tuld.

Kuid kirik ja altaripilt muutusid jälle poisiks ja tüdrukuks, ja et õõ oli käes, peitsid lapsed end vanade puude varju ja jäid magama. Hommikul jätkasid nad oma teed ja käisid peatamata kogu päeva.

Nõid muretses kodunt tuld ja ruttas jälle neid taga ajama. Kuid jõudes kohale, kus seisis varem kirik, pörkas ta ninaga vastu kõrget kaljuseina, millele tuli midagi ei võind teha. Nina kinni hoides läks ta karjudes jällegi laste jälgi otsima.

Õhtul pidi ta nad juba kätte saama; kolmandat korda hakkas tütarlaps hirmu pärast nutma. Kuid poiss kordas jällegi nõiasõnu, mispääle ta muutus kõvaks rehepõrandaks ja õde odrate-raks rehepõrandal.

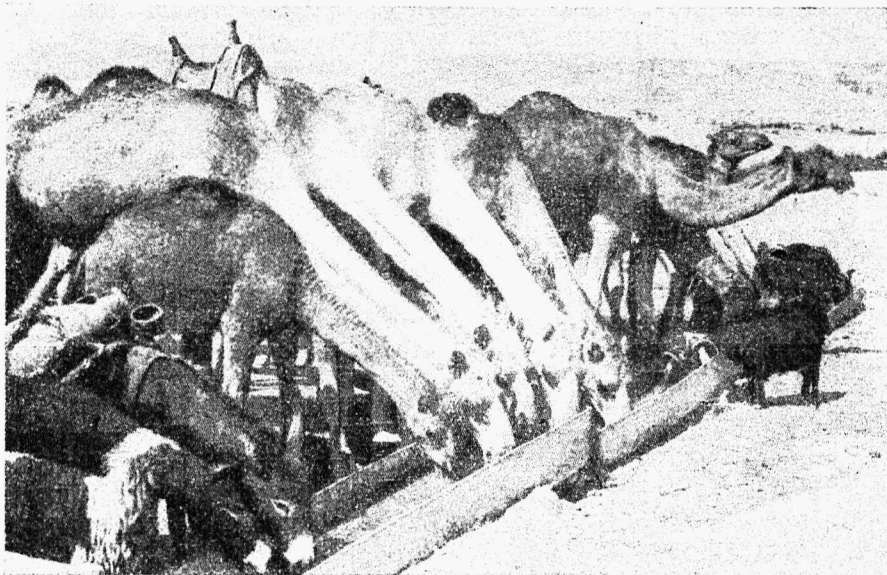
Kui kole nõid sinna jõudis, mõtles ta, et poiss arvab ta jälle ära minevat. Kuid seekord ta ei joosnud koju, vaid luges nõiasõnu, mispääle muutus mustaks kukeks. Ruttu tahtis ta odraiva nokkima hakata, kuid poiss lausus veel ühe nõiasõna ja muutus rebaseks. Üks-kaks-kolm haaris ta kuke lõugade vahele ja hammustas selle kaela katki, enne kui see sai nokkida odraiva.

Sellega lõppis nõia elu.

Soome noorte ajakirjast
„Sirkka“ J. E.

Laiast maailmast.

„Kõrvelaevad“ joomas.

Pöialpoiss.

Anna Brigaderi muinasjutt seitsmes pildis. Läti keelest Karl Aben. Järg.

Pöialpoiss (pahaselt ja vastikult). Eh, jäta see võõrasema, eh jäta see võõrasema!

Tuuleemand. Lähed tema juure tagasi?

Pöialpoiss. Miski eest ei lähe. Siis parem teen ei tea mis.

Tuuleemand. Siis mine valva poegi.

Pöialpoiss (vahvalt). Lähen! (Nihkub torni poole.)

Tuuleemand. Kui hästi valvad, siis annan sulle midagi.

Pöialpoiss (umbusklikult). Mis sa's mulle annad?

Tuuleemand. Küll juba näed.

Pöialpoiss. Ja kudas siis on hästi?

Tuuleemand. Nii, et ma olen rahul.

Pöialpoiss (veel vahvamalt). Noh — lähen, lähen. Kui kaua?

Tuuleemand. Kuni saabun Jõuallikalt, ütlerne — kolm issameie pilk-

kust. (Pöialpoiss tahab minna. Tuuleemand võtab põuest 4 pikka linti.) Oot! oot! Nii ei tee sa midagi ära! Säh! — nad on just magama uinund, kuid sa pead kohe nendest lintidest igale ühele silmuse jalga panema, muidu: kus sa nii kätte saad? (Näitab helekollast linti.) Vaata! — See mu Idale. Sa näed: ta magab kahvatu-kollases mantlis. Ta on mu valulaps. Ta ei saa iialgi haljale mättale. — Jookseb, jookseb sajad penikoormad ühe söömuga. Kurk on tal kuivand, ise kokku kuivand kui sügisleht ning riidehilbud ripuvad piki luid kui liivakotid mööda liivavälju tuisates. (Näitab roosakat linti.) Ja see, vaat, mu Keskpäevale roosakas mantlis. See on koguni teine mees! Kerge ja uhke! Jookseb, et aina juuksed lehviavad: mütsi ei otsi kunagi. Kus ta aga ei ole olnud, millest ta aga ei jutusta! Pääksemägedes, mis lainetavad punastes roosides, sääl viibib ta kõige meelsamini. Ja nood päikese tütreid, nood ar-

mastavad teda. Iga aasta õmblevad uue mantli, roosa, ilusa. (Näitab kurb-halli linti.) Ja see saab mu Loodele hallis mantlis. — See on mul niisugune norus ja räbalais ja kuidagi. Terved päevad peab ta pilverünkaid venitama, mööda merd käima. Kuid üleannetu on ta. (Näitab hõbevalget linti.) Ja selle annad kõige tugevamale. See mu pojale Põhjale. — Jumal hoidku, kudas tema üle rahvas kaebab! Ei jõua ära kuulata! Rebivat katused majadelt, lõhkuvat aidu! Vabistavat luid, klõbistavat hambaid. — Noh, sa ju näed teda. — Pais- tab jäämürakana ning magabki jää- mürakate keskel, ja kui on juba küllalt külmust enesesse imend, siis tormab vingudes ja hõisates mööda maailma. Jääpurikad ripnevad ta küljes. — Nii! Mine, nüüd, mine! Ma panen ukse kinni ja avan jälle ise.

Pöialpoiss (läheb Tuule lossi).

Tuuleemand (paneab ukse kinni ja kõmbib allikale).

Pöialpoiss (tornis). Oh sa pime! Mehed magavad kõik kui sukad! Nüüd tuleb aga järjest kõigil jalad kinni siduda! (Lühike vaheaeg. Taevast mustade pilvede taga hakkab vähehaaval punetama.)

Hääl (tornis). Ärgake! Ärgake! (Tornis hakkab tuul huluma.)

Pöialpoiss. Või, või! Hakkab mind kuivatama! Ida tõuseb üles! Keei kuivab!... Keel kuivab kurku!... Ei ole enam jõudu! Aurab viimne niiskus! Isegi higi ei tule. (Luugist.) Tuuleemand, Tuuleemand, ava uks. Lase välja. (Teise häälega.) Midagi! Ta sui tuleb! — Jumal teab, kuhu vanamoor aurand! — Taa, taa, taa! (Luugist lendab välja kollane pilv.) — Põgenes! Põgenes! — Läks jumala nimel! — Nüüd peab aga neid teisi hoidma!

Hääl (tornis). Ärgake! Ärgake! (Tornis hakkab valjumini ja raskemalt huluma.)

Pöialpoiss (tornis). Häda, häda! Keskpäev ärkab! Nüüd hakkab jälle põletama. — Ei ole enam pääsu!... Kui ahju suus! Kõik higi pigistab ihust välja!... (Ähib luugist välja.) Tuuleemand, Tuuleemand!... Kuhu ta ometi kadus, kuhu jäi! Hukkab minu! (Vuhisedes lendab teisest luugist välja roosa

pilveke.) Aa! — — — Nii, nii! Nüüd on jälle rahu! — Ent kus siis see saatan! Ära! (Tornis hakkab veel valjumini puhuma — just kui valaks vihma ja tuleks rahet.)

Hääl. Ärgake!

Pöialpoiss. Või! Või! — Kudas nüüd läheb! Milline valing, milline uputus! — Olen luini märg! Oh sa paigatud Loode! — Kõik luud läbi ligunend! Kuiva kohta pole kuski! Peksab kui ristlainetel! (Luugi juures.) Tuuleemand! (Ähvardavalt.) Kui sa rutem ei tule, ma tõukan su torni ümber! (Hall pilveke lendab müristamise saatel luugist välja. Pöialpoiss langeb kokku.) Sääl nüüd oli! Kõik otsas!

Hääl (tornis). Kõik juba ära! (Tornis hulub, mühab kui tuulispää.)

Pöialpoiss (luugi juures hambaid klabistades). Tuuleemand: Põhi! — — Brr! Kui sa mind... br... ei lase... brr... ma kangun jähe... brr! ma lõpen... brr... ma... brr... kärvan... brr! (Põhi lendab valge pilvena luugist välja; taevast punetab, päike tõuseb. Pöialpoiss ikka hüüab ja väri- seb.)

Tuuleemand (pahemalt poolt tulles). Oh sinu kisendamist! (Avab lossi ukse.) Sääl nüüd oli suur valvur!

Pöialpoiss (tuigerdab välja, kogu- ni otsa jäänd).

Tuuleemand. Noh, kas valvasid hästi?

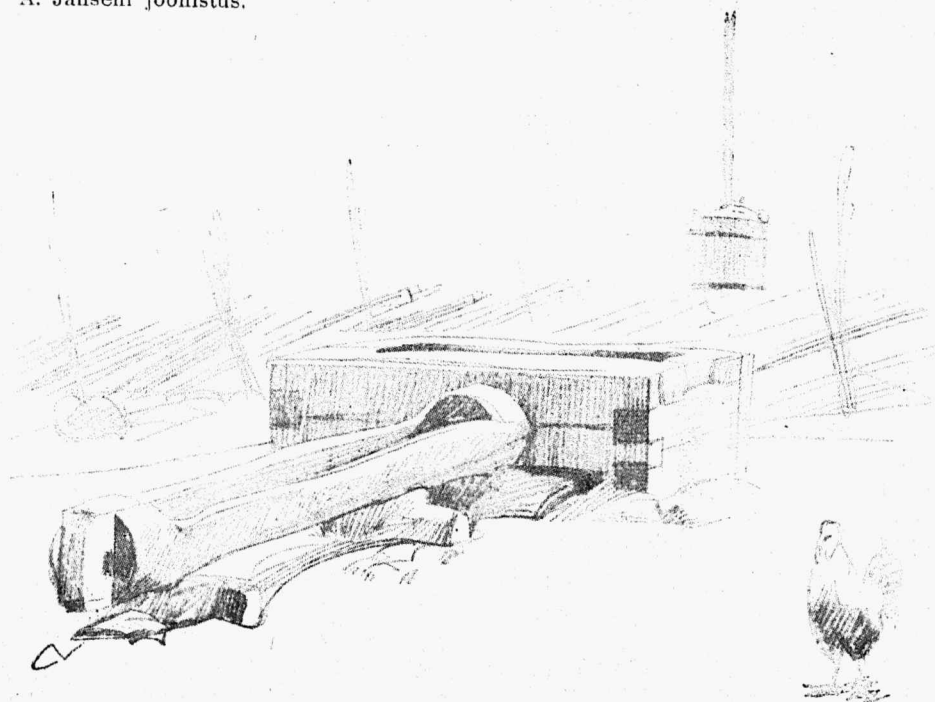
Pöialpoiss. Kus ma nihukesi tuuletallajaid jõuan valvata! (Näitab linti.) Näe, jäid vaid otsad pihku!

Tuuleemand. Nad põgenesid juba sinu kisemisest ära. — Häbi küll! Ei suuda kuigi palju kannatada! — See tahtvat vara kaevata! Hi hi! hi! (Uhkelt.) Ah sa, poiss — kisendab! Tõmmaku või pää otsast! Häbi küll! (Hääsüdamlilkult.) Säh, no säh! Joo Jõuallikast! (Annab kruusi.)

Pöialpoiss (joo hoo-kaupa ja muutub ikka vahvamaaks). Oo, see on hää! — Kas tead, nüüd on mul jälle julgust.

Tuuleemand. Palka sa nüüd küll teenind ei ole. Töö oled halvasti teind. Kuid ka hää tahtmine ei ole laide- tav. Annan sulle väikese mälestuse. Säh — see vile kutsub sinu juure ühe vilis-

A. Janseni joonistus.

tamisega selle, kelle nime sa kolm korda nimetad. Aga kui sa ei taha kutsuda, siis vaid vilista, ja kui kaua sa vilistad, nii kaua peavad kõik tantsima, keda sa tahad. Kuula hästi: kui kaua sa vilistad, nii kaua peavad kõik tantsima.

Pöialpoiss (ei pane suurt tähele, võtab vile). Noh, aitäh, aitäh! Ka hää!... Kas tead, nüüd on mul jälle jõudu. Lase nüüd mind jälle valvama. Nüüd valvan neid kuidas!

Tuuleemand. No! no! Suurus-
tu ju palju ei maksa.

Pöialpoiss. Kui ma sulle ütlen!

Tuuleemand. Mine parem edesi maailma, õpi kannatama ja vaikima, tõmmaaku või — —.

Pöialpoiss. Tõmmaaku või pää
õlgadelt! Ja sa näed, et ma õpin seda.

Tuuleemand. Hi! hi! hi! hi! hi!
hi! hi! (Läheb oma lossi.)

Pöialpoiss (lööb nippi ja pöörab kontsa pääl ümber.)

(Eesriie.)

Kolmas pilt.

Keset metsa.

Paks tore mets. Sarapuud, tammed, harva kased ja kuused. Pöialpoiss ma-

gab tamme all. Päike paistab talle just silmi.

Esimene etteaste.

Pöialpoiss (tamme all sügavas unes. Jääb aga siis rahutuks ja ärkab. Haigutab. Avab silmad, ringutab ja tõuseb küünarnukkidele). Maga sinu magamist! Aga nüüd on ka kõik uni läbi! — Silmad nii selged kui oleksid kalliskive täis. (Tõstab pää.) Näe! Päike! Vaatab just siia!.. (Tõuseb üles ja raputab end. Vaatleb tamme. Imetledes.) Ohoo! Milline tugev seltsiline on mul olnud! (Käib edes-tagasi, vaatleb.) Ohoo! Oo! — On siin küll jumala õnnistus: suuri ja väikesi, peenikesi ja jämedaid. — Kuused nii pikad, sihvakad. Ja nukrad! Just kui tahaksid tõelda... (Naljaka tõsidusega.) Mulle ärge ütlege midagi. Ma ei ole midagi paha teind! — Ja näe, kus kased! Kägarasse tõmbund kui rohelised rattad. — Kah hää. Mis ronite suurte keskele! — Ja sarapuu ka muidugi ei puudu! — Kus, sarapuu, su lapsekesed luust kasukatega? — Aga kuhu siis kõik linnud on jäänd? Oot, oot! Kas vastavad? (Katsub teha linnu hääli.) Tirlirlirlir! oiho! oiho! Vidiritl, vidiritl, vidiritl!

(Kuulatab.) Ei midagi! Vidiritl, vidiritl! Kuku! Kuku! (Pettund.) Ei midagi!.. (Kuuleb rähna taguvat.) Kuule! Klak, klak! Klak, klak! Rähn! Ha! ha! ha! (Plaksutab käsi.) Rähnake, rähnake, lenda põllu ääre terakesi otsima, kõhukest täitma. (Jookseb metsa rähna taga ajades, tüki aja pärast teiselt poolt tulles märkab maasikaid.) Mis? — Maasikad! (Hõisates.) Maasikad! (Nopib põlvili kinnikasvand kännu ümber.) Punased, suured, mahlased (Korjab suhu.) — aina lõhnavad. (Korjab suhu.) Ja magusad! — mm — ja magusad! — Mm! (Lööb vastu rindu ja vaatab kaugemale.) Sää! ka! Ja sää! ka! Siin on vist terve mets täis. (Kaugelt kostab nutt ja hädaldamine.)

Heledad hääled. Oi, oi, oi! Kuhu nüüd viib, kuhu nüüd viib!

J a m e h ä ä l. No, no! Edesi! Edesi! Sammud suuremad! Kes nii roomab! Kuhu nii jõuame!

Pöialpoiss. (Jäab tähelepanelikuks.) Kes see! Kes sää! (Muusika — ikka paisudes ja kiirenedes. — Hiiglane tulles vaikib.)

Teine etteaste.

Pöialpoiss. Hiiglane Karutapja. Lapsed.

Hiiglane. (Vihase näoga, nahkadesse riietatud, suur nui käes — ajab lapsi.) No! No! Sammud suuremad! sammud suuremad! (Märkab Pöialpoisi.) Aa — veel üks magus suutäis! Tule aga siia!

(Üks lastest eraldub hulgast ja põgeneb tagasi metsa.)

Hiiglane. (Märkab seda.) Tprrr! tprrr! tprrr! Ma sind õpetan! (Jookseb järele.)

Suurem poisike. (Pöialpoisile.) Kui sa oled hää inimene või vaim, siis päästa meid!

Pöialpoiss. Kes see nihuke on?

Poisike. Hiiglane Karutapja. Sa ei tunne hiiglast Karutapjat?

Pöialpoiss. Ja kuhu ta siis teid ajab?

Poisike. Ta ajab oma asukohta. Söövad meid ära.

Lapsed. (Nutavad.)

Pöialpoiss. Ah, mine nüüd!

Poisike. Jah! Meie eksisime metsas marju otsides ära. Meile kodus üteldi küll, et me ei läheks, ta magavat siin metsas, aga meie ei kuuland. (Nutab.)

Pöialpoiss. Noh jutusta, jutusta!

Poisike. Ja. Ta olla hakand rahvaga jonnima, ammutand tänavu suvel kõik jõed ja järved tühjaks ja tulnud siis siia suure metsa magama.

(Kõik lapsed koguvad hunikusse, ka teised tahavad jutustada, aga poisike ei lase.)

Poisike. Jah. Ja just keskpäeval kuuleme meie: keegi norskab, nii et kõik mets hõljus. Kas sina ei kuulnud?

Pöialpoiss. Ei, ma magasin.

Poisike. Noh, ja see oli tema.

Lapsed (kinnitavad). See oli tema.

Poisike. Ja kui tuli, siis terve mets pragises. Meie tahame end ära peita, aga kuhu sa pääsed! Näljane kui hunt! Kitsed, jänessed, kõik põgenesid ära, linnud okstelt on ära korjand. (Metsast hiiglase hää.) Aa! Sää! ta on!

Lapsed. Oi, oi! Tuleb, tuleb! Mis nüüd teeme?

Pöialpoiss (ruttu). Seiske kõik minu taha.

Hiiglane (tuleb tagasi, poisikest tukast tassides. Suurustab). Nüüd sa näed. Esimesena pead sa mul hirmu tunda saama. Lähed põhja kui maasikmari. (Märkab lapsi Pöialpoisi taga seisvat.) Noh, mis seismine see on. Jalgama, jalgama! Mul kõht koriseb.

Pöialpoiss (vahvalt). Jäta nad rahule!

Hiiglane. Mi-i-is! Missugune kaigas mulle jalgu jäänd?! Kas sa näed? (Tõstab Pöialpoisi õhku.)

Pöialpoiss (rabeleb ja hüüab). Jäta mind rahule! Jäta mind rahule!

Hiiglane. Näed nüüd! Suur päästja! (Laseb lahti.) Köidan kõik ühe lõja otsa! Ühes! ühes!

Pöialpoiss (jookseb ette). Ja ma ei lase ja ei lase, noh!

Hiiglane (ähvardades). Ah siis tahad küll! (Püüab Pöialpoissi. See põgeneb. Hiiglane tormab järele, aga kohmakalt, ometi pole Pöialpoisil lõppeks enam kuhugi pääseda.)

Pöialpoiss (korraga meele tuletades vilet). Uraa! Nüüd ma tean! Nüüd oled sa mul pihus! (Lastele.) Kui ma teile heidan käega, siis aga põgenege! (Võtab vile ja hakkab vilistama.)

Lapsed ja Hiiglane (hakkavad keerlema ja hüppama, Pöialpoiss näitab lastele, et need põgeneksid. Lapsed hüpates ja keereldes ära. Aga kuhu Hiiglane tahab ära joosta, sää! Pöialpoiss ees).

Hiiglane (hüpates ja keereldes). Noh — sa ime! Mis nüüd! Jalad painduvad... Kui lõnga otsa riputatud... Hüppavad iseenesest! Äraneetud! Ei jõua kinni pidada! Tprrr! Seiske! Jääge rahule! Hullud! See vile... see vile... Viska ära! Viska ära... Ära... Ma ei jõua — ei jõua — Langen maha — ei jõua — — see vile... see vile!...

Pöialpoiss (jätab järele. Hiiglane kukub kohe maha ähkides). Sa ei aja enam lapsi taga?

Hiiglane. Ei—i—i—i!

Pöialpoiss. Vaata sa mul! Ma võin selle vilega kutsuda, keda tahan. Kui ma aga kolm korda su nime mainin, oled sa juures. Ja kui ma aga saan teada, et sa lapsi hirmutad. (Ähvardavalt.), noh! Siis ei ole enam halastust!

Hiiglane (vile pääle tähendades). Pista kotti, pista kotti! See vile! — See vile!

Pöialpoiss. Ja kitsed ja jänesed jäta sa mul ka rahule!

Hiiglane. Jätan! Jätan!

Pöialpoiss. Ja linde ei tohi sa puutada. Praegu on terve mets nii ehmund... kui surnud.

Hiiglane. Lase aga mind lahti! Lase aga mind lahti!

Pöialpoiss. Noh mine! Nüüd ma sind enam ei pea.

Hiiglane. Pista see vile kotti.

Pöialpoiss (teeb seda).

Hiiglane (hirmunult Pöialpoisi pääle vaadates ühe hüppega ära).

Pöialpoiss (röömsalt). Kuula! Nüüd jälle sidistavad linnud! (Kuulates — maha surutud häälega.) Turlurlurlurl! Oihoo! oihoo! Vitvitvit! Vitvitvit! Kägu ka: Kuku! Kuku! (Tähelepanelikult.) Kes sää! jälle tuleb! (Säält poolt, kuhu lapsed põgenesid, tuleb.)

Metsaemand. Riie on tal kuuse okstest ja lehtedest, pääs müts õienupudest.)

Pöialpoiss. Okasmantel, õitest mütsike. — Kas see ei ole viimaks Metsaemand?

Metsaemand. Metsaemand, Metsaemand! Tuleb hädad tööd tasuma.

Hädad sa oled mulle teinud:

Minu lapsed lunastasid.

Põdrad, kitsed, jänesed,

Jälle hüppavad kõik need.

Õöbik, tihane ja kägu —

Kõigil nüüd on rõõmus nägu!

Sulle selle hääte eest

Annan palgaks koti seest.

Vaata, väike käsnake,

See võib tuua õnnakse! —

Kes ta külge'i puutuks ka,

Ei see enam lahti saa,

Kuni lausud: Järele

Jäta, väike käsnake!

Tähele sa pane hästi;

Ütle nii, kuis sinul kästi.

(Annab Pöialpoisile halja käsnakese ning mitu korda pääga noogutades läheb tagasi metsa.)

Pöialpoiss (vaatab talle järele — ükskõikselt). Aitäh! Aitäh! (Kui Metsaemand ära, vaatleb käsnakest lähemalt.) Mis nüüd see! Tühi käsnake. Samuti metsast võtnud. (Kehitab õlgu.) Tuleb hoida. (Võtab taskust vile. Kumbagi asja ise käes hoides.) Nüüd olen ma küll rikas mees. Nüüd on mul vile ja käsnake! (Läheb hüpates ja mõlemad käsi kõrgel hoides ära.)

(Eesriie.)

P. Liivak.

Aednik.

Kuidas teostus esimene laste võistluskirjutus.

J. Elango.

Tänavune lootusringide kevadpüha on saand meie noortele tähtsaks ja suureks rõõmupäevaks. Selle püha on korraldand õpetajate Karskuskasvatustsiit ja sel pühal sünnib 6. märtsil peetud noorte võistluskirjutusest osavõtjaile määratud mälestuslehtede ja auhindade väljajagamine. Ning noorte rõõm on seda suurem, et auhinnasaajaid on palju ja auhinnad on ilusad — enamasti kõik suured huvitavad raamatud.

Võib olla oled sinagi, armas „Noorusmaa“ lugeja, auhinnasaajate hulgas! Kui pole, siis jutustan sulle, mis suur võistlus see oli ja kuidas ta teostus.

Juba varasügisel hakkasid noored paljudes koolides isekeskis saladuslikult sosistama, et nemad kavatsevad kevadel suurest kirjatööde võistlusest osa

võtta. Teistele näis asi uskumatu olevat, ja nad arvasid, et lapsed ei suuda ühtki võistlust korraldada.

Kuid peagi võttis asi tõsise pöörde. Koolidesse saabusid õpiraamatud võistlusele ettevalmistamiseks. Iga õpilane, kes tahtis võistlusest osa võtta, andis oma soovi koolijuhatajale teada ja tellis õpiraamatu, mille eest 10—15 marka maksa tuli.

Kui õpiraamatud käes, algas kibe ettevalmistus. Mõnigi küsimus oli võõras ja nõudis erilist selgitust. Tihti tuli õpetajate käest nõu küsida ja raskemaid küsimusi seletada lasta. Õpetajad tegid seda igakord hääl meelel. Sageli kogusid noored vabal ajal rühmakaupa kokku, et üheskoos lugeda ja arutella. Lootusringide noored õppisid ja aruta-

G. Reindorff.

Kevadine oja.

sid raskemaid küsimusi oma ringi koos-
olekuil.

Nõnda möödus pikk talv usinas
töös. Põnevusega ootasid need noored
võistluse päeva, kes ettevalmistusega
aegsasti valmis said; teised jälle, eriti
need, kes õpiraamatud hiljem tellisid,
olid hirmul ja kartsid, et ei jõua õigeaks
ajaks kõike selgeks õppida.

Lõpuks jõudis kauaoodatud võist-
luse päev — 6. märts. Põksuva süda-
mega kogusid tuhanded noored oma
koolimajadesse. Mitmel pool tulid va-
nemad ühes, et oma silmaga suurt
noorte võistlustööd näha. Õpetaja pidas
lühikese kõne, lauldi isamaa- ja kars-
kuslaule, pandi sinised linnud rinda ja
asuti tööle. Õpetaja andis igale võist-
lusest osavõtjale väikese trükitud lehe,
kus kümme lihtset küsimust leidis.
Neile küsimusile pidi iga võistleja lühi-
kesed, täpsed ja tabavad vastused kir-
jutama. Selles lihtses toimingus sei-
siski võistlus. Kes vastused kirjutand,
andis oma töö õpetajale hindamiseks ja
lahkus, süda täis põnevat ootuse väri-
nat, milliseks võib küll kujuneda otsus.

Kohtadel kirjutatud ja hinnatud
tööd saadeti kõik Tartu Õpetajate Kars-
kuskasvatustliidu kätte, kus nad kõik lä-
bi loeti ja veel kord hinnati.

Siin selgus, et noored olid eeskuju-
likult töötand ja suures enamuses hääd
tööd kirjutand. Muidugi leidis ka puu-
dulikke töid, kuid need olid suures vä-
hemuses..

Teiste hääde tööde hulgast paistis
eriti silma ühe 13-aastase poisi Elmar
Õ. töö, kes oma kirjutuse järgmise luu-
letusega lõpetab:

Eesti rahva mure.

Eesti rahval muret palju
kodu asutuseks veel;
aga Eesti poeg on palju,
töötab päeval ja ka ööl.
Et saaks enda kodu karskeks,
viinast-õllest puhastud.
Siis saaks rahva elu värseks,
vanad ajad unustud.
Kui kord mina meheks kasvan,
tahan karske olla ka,
ja siis enda laulu mõistan,
mis kord tegin lapsena.
Tahaksin ka enda sõpru
sinna teele juhtida,
et võiks ühes koos me astu
viina vastu võitlema.

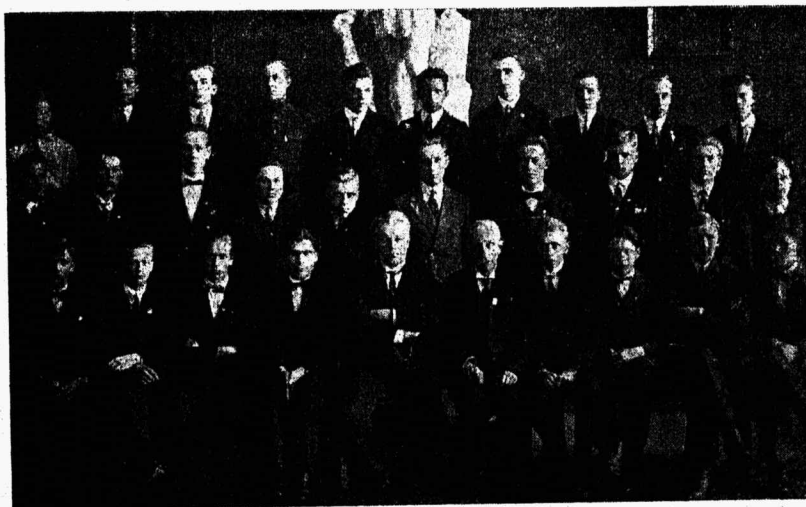
Samuti töotavad paljud poisid ja tüdrukud suureks saades joomise vastu hakata südilt võitlema ja kõik restoräänid ja kõrtsid kinni panna, sest need on asutused, kus häda, viletsust, vaesust, haigusi ja hullumeelsust pudelites müüakse. Need asutused on löksud, kuhu minetatakse paljude kodude õnn ja päikesepaiste. Nende asutuste tegevuse tagajärjel voolavad tuhandete emade ja paljude tuhandete laste silmist kibedad pisarad. Sellepärast on noored iseäranis õelad nende asutuste vastu ja kuulutavad neile kadu, niipea kui nad suureks kasvavad ja meie riigielu juhtimisest hakkavad osa võtma.

Kõigile võistlusest osavõtjale valmistas õpetajate Karskuskasvatustsüliit ilusad mitmevärvilised mälestuslehed, mis lootusringide kevadpühal võistlejatele välja jagatakse.

Paremate tööde kirjutajatele tahtis Liit kõigile väikesed auhinnad-kingitused annetada. Kuid siin tuli kuri rahapuudus takistama, nõnda et Liit kõigile hääde tööde kirjutajatele auhindu ei saa muretseda. Sellepärast valis Liit kõige paremad tööd teiste hulgast välja, — neid kogus kokku 654 — ja muretses nende autoritele ilusad auhinnad, enamasti „Noorusmaa“ ja „Laste Rõõmu“ aastakäikude köited ja teised huvitavad noorsooraamatud, ja saatis need koolidesse, kus nad lootusringide kevadpühal auhinnasaajaile õpetajate ja kaasõpilaste õnnesoovide saatel kätte antakse.

Tuleval õppeaastal korraldatakse jälle sarnane suur võistlus. Muidugi võtavad sellest siis ka „Noorusmaa“ lugejad osa ja omandavad arvatavasti mõnegi ilusa auhinna.

Ülemaaline koolinoorsoo maleturniir Tallinnas 19.-24. apr. 1927.

I reas istuvad vasakult paremale: Liik^{III} (Tallinn), Lasn (Tallinn), F. Rotberg (vahekohtunik), A. Raudvere (vahek.), direktor N. Kann, A. Burmeister (vahekohtunik), K. Rotberg (vahekohtunik), Reichenbach (Tallinn), Jakobson (Tallinn), Friedemann (Tallinn).

II reas seisavad: Kambel (Paldiski), Grep (Paldiski), Kesküll (Tallinn), Mikenas (Tallinn), Virkus (Pärnu), Jõulu (Tallinn), Tulp (Tallinn), Küttis (Narva), Janson (Valga), Uulberg (Tallinn).

III reas seisavad teisest algades: Kulbusch (Türi), Lillestern (Tallinn), Valdmann (Tallinn), Kuuskman (Tallinn), Naumann (Tallinn), Feldtmann (Tallinn), Tapper (Tallinn), Bernhardt (Türi), Salomon (Narva). Puuduvad: Karu (Tartu) ja Lemba (Tallinn).

Auhinnad: I Virkus, II Mikenas, III Friedemann, IV Küttis, V Uulberg.

Lindude pesitsemine ja pesaehitamine.

H. Peets.

Saabuvad kevadised päikeseküllased linnud, pakatavad pungad soojadel vihmavalinutel, ja kibedasti edeneb usinatel sulglastel — lindudel, oma koduloomise — pesaehituse töö. Virgad jalakesed ja nokad kannavad väsimatult ikka uut ja uut ehitusmaterjali juure, et pesa saaks küllalt tugev ja mugav.

Ikka lendab uusi külalisi juure, kui teised juba on jõudnud oma pesi kohendada, kuna kolmandad koguni juba jõudnud oma noorepõlve ilmavalgusele tuua.

Sarnase mitmekesise haudumisaja põhjusi otsides, peatuksime vast kahel tähtsamal tingimusel, s. o. ilmastikul ja toiduvõimalustel.

Varesed, näiteks, loomuselt tugevad ja kõikesöövad linnud hauduvad varakult, sest toidupuudust neil karta pole, nagu käbilinnulgi, kes koguni talvel oma pojad välja haudub, sest käbisid on talvel küllaldaselt. Selle vastu aga putukasööjad ja terasööjad linnud hauduvad kevadel veidi hiljem, kui putukaid rohkem ilmub.

Kuid paljud linnud ei ehita endile enne pesi, kui taimestik seevõrra areneb, et võiks pesale küllaldaselt varjavat kaitset anda. Seda peavad muidugi need linnud eriti silmas pidama, kes taimestikust pesitsevad. Mujal pesitsejatel pole sellest erilist tähtsust; käbilinnul, näit., kes okaspuudel elutseb, on pesa alati tihedate okstega varjatud, kuna paljud jälle vaenlastele ligipääsematutel kohtadel pesitsevad.

Hilistest pesitsejatest võiksime nimetada muuseumis vutte, roolindu j. t. Vutt ise tuleb juba maikuus kohale, kuna pesi, kus munad sees on, vaevast enne jaanipäeva leida. Ootamise pääpõhjus seisab just selles, et vutt, kes vilja- ja ristikehinapõldudel pesitseb, ootab kuni taimed seevõrra on sirgund, et pesale küllaldast varju suudaksid pakkuda. Muuseumis ei või aga ka pesaehitamisega liialt viivitada, sest lähenev suve lõpp ei paku toiduvõimalusi poegadele nõuetavalt määral ning aeg-ajalt mahaniidetavad põllud riisuvad väetimaist poegadele kaitsevahendit vaenlaste eest.

Roolinnu pesaehitamisega viivitamiseks on päämiselt pilliroo täiskasvamise. Kuid väga erinev on muuseumis haudumine veel mitmesugustest kõrvaltingimustest: kevadeti sagedased külmad jne.

Kui haudumisala oli isesugune, siis enam erinevam, väga mitmesugustest põhjustest olenev, on pesaehitamise koht. Üldiselt võiksime ütelda, et lindudele kõlbab seks otstarbekas igasugune koht. Pesi ehitatakse puulatvadesse, okstele, maa sisse, veepinnale, kalju-pragudesse, pilliroogu jne. Need kohad on lindude suhtes kõige isiklikumate omadustega, sest lind ehita pesa ikka sinna, kus leidub küllaldaselt toitu, varjav ümbrus ning muid

paremusi. Varjavat ümbrust eelistavad eriti väikesed linnud, kuna suuremad röövlinnud sees suhtes vähem ettevaatlikumad, tugenedes pääasjalikult oma isiklikule jõule.

Mis aga eriti tähelepanuväärt, on see, et kõik samast liigist päritolevad linnud ei ehita pesi ühesuguselt ega ühesugustesse kohtadesse, vaid igauks lindudest ehita nad erisuguselt. Nii ehita muuseumis vainukägu oma pesa kord puuõõnsustesse, samas müüriavausse, sageli isegi surnud loomade luukeressegi. Sarnaseid linde on muuseumis väga palju ja tagajärjeks on väga imestustäratavate pesitsemiskohtade leidmine. Öieti rikkaid pesitsemispaiku leiab enesele varblane, kusjuures need kohad sageli kõige imestustäratavamad, kus tuttav tänavapoiss oma mõnusat perekonnale maitseb. Nii pesitsevad nad tihti elektrilambi kupli all, gaasilaternates ja isegi põllule asetatud hirmutise kuuetaskust on leitud varblase pesi.

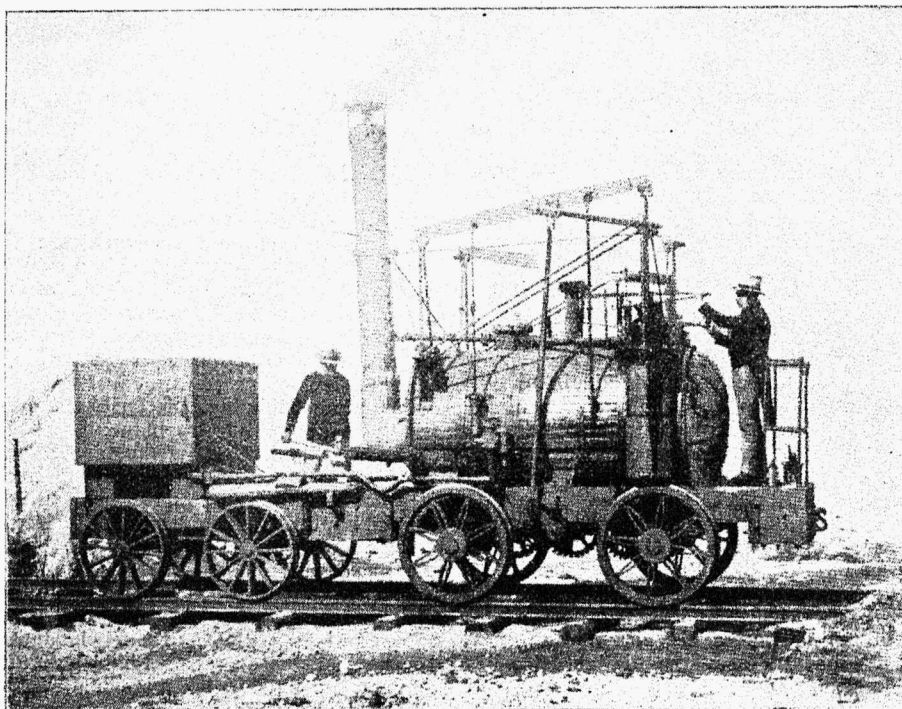
Otse imestustäratava pesa ehitas kord üks pääsukestepeaar paberivabriku sisemistes ruumidesse. Sääljuures ei heidutand neid sugugi masinate müra, vaid rahulikult jatkasid nad oma tööd. Ka materjali valikul leidsid nad algupärase tee. Kuna pääsukesed harilikult tarvitavad pesaehitamiseks savisegast muda, ehitas nimetatud pääsukestepeaar oma pesa paberimassist, punudes nagu harilikultki sinna õlekõrsi ning muid aineid. Ehitamiseks tarvitatava materjali suhtes tegid nad suure valiku, tarvitades hulga liimitud ning värvitud masside hulgast ainult liimimata ja värvimata massi.

See näide tõendab muuseumis lindude kiiret kohanemisvõimet oludele, missugune paljude liikide juures end ilmutab. Kui lind harilikult on tarvitand pesaehitamiseks sammalt, siis tarvitab ta viimase puudumisel muid kõrvalaineid, nagu: samblikuid, nartse, ajalehepaberit jne. Uurivabrikute lähedusest, kus palju äravisatud vedrukesi, on leitud muuseumis isegi väga hoolikalt ja tugevasti tehtud uurivedrust pesi.

Pesa väline osa vooderdatakse harilikult sisemise korraga, tarvitades selleks hästi pehmeid ja soojustpidavaid aineid. Paljud lindudest (eriti merilinnud) tarvitavad pesavooderdamiseks omi sulgi, mis haudumisel kehast eralduvad.

Kui vaatleme siinjuures pesaehitamiseks tarvitatavaid materjale, siis võiksime need kahte suure rühma jagada: 1) ümbrusest ammutatav materjal (vitsad, raod, rohukõrred, jõhvid, muda jne.), ning 2) lindude eneste poolt orgaaniliselt teel valmistatud materjal, missugust tarvitavad ainult mõned linnud, muu ehitusmaterjali ühendamisvahendiks ning vahede täitmiseks. Neid aga, kes orgaaniliselt teel valmistatud materjalist endile pesi ehita-

Enne —

„Puffing Billy“ — 1813. a. ehitatud vedur.

vad, on väga vähe, muuseas võiksime nimetada vast salangaani, kes pääsjalikult Indo-Hiinas pesitseb.

Nagu pesaehitusmaterjal mitmesugune, niisama ripub sellest ka pesa, ning vaadates pesi, kunstlikumast lihtsemani, väga rikaste vaheldusastmetega, peame konstateerima, et pesaehitamise oskus suure arenemise viil peab olema, missugune eriti silmatorkav on kahe äärmuse võrdlemisel. Siit võiksime igatahes järeldada, et pesad on arenend järkjärgult lihtsematest — keerulisemateni kaitse otstarbel võitluses olemasolu eest. Esialgu võisid vaid linnu ühel kohal olemisest rohukõrred kokku surutud saada; hiljem kandis lind munade kattedeks kõrrekesi hunnikusse, nagu kana praegugi, kuni kord-korralt jõuti nii kaugele, et osati pesa sarnastada ümbrusega.

Nii räägib Bress vindist, kelle pesa asus kase küljes ning kes oli oma pesa välise ääre vooderdand vastavalt kase värviga — valge paberi ribadega.

„Teisel korral,“ kirjutab sama isik, „oli ühe käbliku pesa kinnitatud vaid $\frac{1}{2}$ arssina kõrgusele veepinnalt, samblaga ülekasvand sillatoele. Linnud punusid seda pesa värsketest kuuseokastest ja rohelistest samblast. Mitte kaugel, teise sillavõlvi all, punus endile pesa teine käblikupaar. See sild oli ehitatud vast hiljuti ning ta hallid graniittoed polnud veel

jõudnud samblaga üle kasvada. Kuid siingi oskasid linnud katta oma pesa hallide sammalde ning vetikatega, et anda talle halli sillagraniidiga ühtlast värvi.“

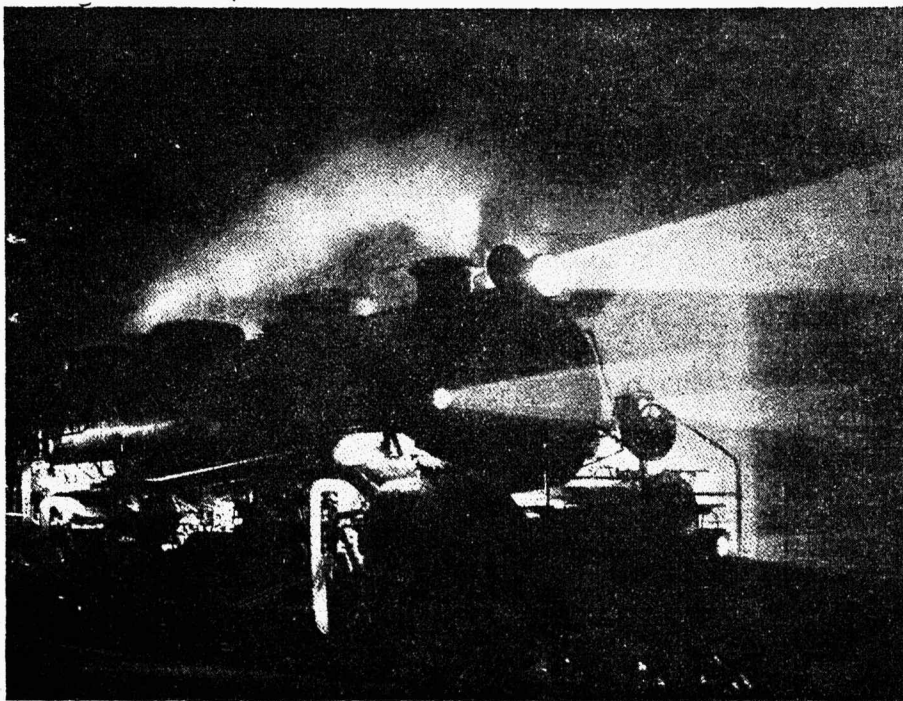
Nagu sellest näha, pole siin tegemist ainuüksi instinktiga, vaid teatud suhtes mõistusega, kusjuures paljud linnud sel alal on väga osavad.

Ka püüavad paljud linnud pesi ehitada võimalikult väikese jõukulutusega, tarvitades sääljuures erisuguseid võtteid, katsudes ehitada pesa seinu loomulikkude tugede vastu, kusjuures ka pesa saab muuseas tugevam ning vastupidavam.

Kuid nüüd läheneme ühele kõige tähtsamale küsimusele ja nimelt: missuguseid tööriistu tarvitavad linnud pesaehitamisel? Vaadeldes neid peame tunnustama, et osavus ei olene niipalju tööriistast kui meistrist. Tööriistadeks võiksime vast nimetada: nokka, jalgu ning keha. Kõige tähtsamaks neist osutub esimene, s. o. nokk. Me võime isegi niikaugele minna, et linnu noka välise kuju järgi võime ära otsustada tema poolt ehitatava pesa. Näit. võime öösorrast ütelda, et tema võimetu on pesa ehitama, sest selleks takistab teda ta lühikene, karvadega kaetud nokk, mis on määratud putukate, s. o. toidu püüdmiseks.

Pääsukesed jälle, olles meistrid omal alal, ei suudaks midagi sarnast oma lühikese noka-

ja nüüd.

Praegusaja moodne vedur.

ga punuda, kui laululinnud seda oma terava nokaga teevad, kusjuures viimased eriti kohased on punumistöödeks.

Rähnal oma põitlisarnase nokaga on kerge puukilde lahti taguda, niihästi toiduotsimisel kui ka pesaehitamisel.

Jäälinnu nokk jälle, sarnanedes kirkale, on väga kohane maa raiumiseks, kuhu ka lind oma pesa ehitab. Nii võiksime näitena tuua veel paljugi linde, kuid ka siin ei pääse teatud kordadel eranditest.

Nii ehitab nii mõnigi väikese nokaga linnukene väga kunstliku pesa ja väikene kaldapääsuke kaevab enesele maa sisse niisuguse pesa, millega paljud tugevad linnud hakkama ei saa. Siinjuures tarvitab kaldapääsuke ka päälle näiliselt nii nõrga noka veel jalgade abi, millega eemaldab koopast lahtise mulla.

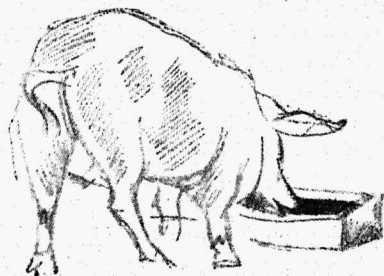
Tugevamad linnud tarvitavad vast ainult omi jalgu materjaali juurekandmisel, selle tükkendamisel ning kohendamisel, kuna väiksemad selle vastu enam nokka tarvitavad. Keharaskust tarvitatakse pesaehitamisel vähem, enamjaolt nende poolt, kes oma pesad seestpoolt kumeraks teevad. Seks asub lind pesale ning surub oma kõhu ning rinnaga, ise alatasa igasse külge pöördud, pesa seest poolkerakujuliseks.

Kõik see töö nõuab lindudel suurt tööd ja vaeva (arvestamata muidugi neid, kes ise pesi ei ehita, vaid võraste omi tarvitavad)

ning on ehitatud ka suure ülesande jaoks: kodus poegadele ning varjuks ja kaitseks vaenlaste vastu. Ka siin on jällegi erandeid ja nimelt n. n. lehtlallinnud, kes ehitavad oma pesad n. n. „mängude“, s. o. paarimise ajaks enam uhkus- ning meelitusasjadena, kandes selle ilustuseks sinna kõiksuguseid läikivaid asju ja nagu räägitakse, murdvat isegi lilli ning pistvat neid vartpidi pesaümbrusse maa sisse.

See oleks üldjoontes kõik meie usinatest sulglastest, kuid kui me neid hakkaksime liigitama nende erialade ja ametioskuste järgi, siis saaksime väga kirju käsitöölise pere.

A. Janseni joonistus.

LOODUSESÕBRA NURK.

Kas on põhjust kaevata hilise kevade üle?

Väga soojad ilmad paastukuu algul tõid meile varakult kevade meeleolu. Pärast aga tulid öökülmad, lumesajud ja külmad tuuled, mis jüripäevani kordusid, ja riisusid meilt lootused varajasele kevadetulekule. Rukkipõldudel pole veel tänapäev ilusat rohelist vaipa, aasadest rääkimata; aedades ja metsades ka ei edene kevadetöö, sest pääle paari lille, mis juba eelmises ülevaates nimetatud (v. „Noorusmaa“ nr. 7), pole peaaegu mingisuguseid uusi lilli juure tulnud. Kuldnokad askeldavad küll pesakastide juures, kuid laulavad vähe; samuti vindid aias ja metsas. Uusi linde pole ka ilmud; ainult kurgede ja hanede parved lendasid üle Eesti 10.—12. kuupäevadel. Aia- ja põllutööd arusaadavalt ei edene, olgugi, et näit. Rakvere ümbruses juba enne pühi (12. apr.) künniga algust tehtud. Ühe sõnaga, lille- ja laulurikas kevade ei taha ja ei tahagi tulla!

Aga siiski küsime, kas on põhjust kaevata nii? Kas ongi viibind meie laululinnud ja ilusamad kevadelilled rohkem kui harilikult? Kas ongi jürikuu tänavu kurjem kui ta normaalselt olema peaks?

Jürikuu on ikka külmade lääne-loodepõhjatult ja mutlikkude ilmade aeg. Sellal sünnib meie ilmastikku mõjutaval Atlandi ookeanil murrang, üleminek talvest suvele. Talve-poolaastal oli ookean soojem kui mannermaa, nüüd aga hakkab maa päikese mõjul kiiresti soojenema, ja ookean jääb suve-poolaastaks jahedamaks. See ülemineku-aeg langebki jürikuule ja teda saadavad ikka rahutud, tujukad ilmad: soojale päikesepaistele võib järgneda järsku lumesadu ja tuulehoog põhjast.

Käesoleva aasta jürikuule ei või meie mingit etteheidet teha: ta on täiesti normaalne, tüübiline. Seda selgitavad mõned arvud. Keskmise õhusoojus jürikuu esimese kümne päeva (dekaadi) jaoks on Lõuna-Eestis ligi 2° C, teise kümne jaoks 4° C sooja. Tõeli-

kult oli, näit., Võrus käesoleval jürikuul keskmine õhusoojus esimesel dekaadil (1.—10. kuupäevani) 2° C, teisel dekaadil (11.—20. kuupäevani) 4° C järele sooja, tähendab täiesti normaalne õhusoojus.

Samuti lindude elus. Lõokesed ja kuldnokad ilmusid meile tänavu varem kui neid harilikult oodata võib: nüüd olid nad siin juba 10. III, kuna keskmiselt see aeg 20. III ümber. Esimesed sinililled löövad õitsele harilikult 10. IV ümber, ja nii see oligi sel aastal. Sarapuuga aga õitsis varem kui harilikult umbes 10 päeva. Vetekogud vabanesid jüst ka varem keskmist aega. Ja nii edesi.

Sellepärast ei ole meil praegu veel sugugi põhjust nuriseda kevade viibimise üle, olgugi, et mõned vanarahva ennustused varajast kevadet lubasid. „Kui kevadisel pööripäeval tuul pehmelt poolt puhub, siis tuleb soe kevade,“ räägib rahvasõna. Nii see oligi 21. märtsil, kuid soe ilm ei kestnud kuigi kaua kiuste vanarahva ilmatarkusele. Huvitav on edespidi jälgida, kas lähevad täide järgmised ennustused:

Kui jürikuul rohi kasvab, tuleb külm mai.

Kui jüripäeval öökülm, siis tuleb külm kevade.

Kui 1. mail külm, saab hää suvi.

Mida rohkem aga puhkab loodus talveunes, seda kiiremini ärkavad lilled ja puhkevad puud, ja seda enam rõõmu toob kevade noorele loodusesõbrale, kui nüüd varssi ilmad soojaks muutuvad.

Noorusmaalased-loodusesõbrad! Nüüd ootame uusi külalisi (linavästriku, toonekurg, punasaba, pääsuke, siis ka kagu, ööbik), otsime uusi lilli (võsaülane, karukell, kopsurohi, paiseleht, konnakapsas, võilill, jürilill j. t.), jälgime, millal puhkevad marjapõõsad aias ja lehtpuud metsas, millal ilmuvad sitikad ja maipõrnikad, millal kudevad konnad jne. Kõigest sellest teatame ikka toimetusele.

Jürikuu auhind vaatluste eest määratakse järgmises numbris.

Loomade näopildid II.

Noorusmaa Nr. 6 ülesande järg.

Seletused tulevad saata toimetusele või Võrru hr. J. Käisile, õpet. semin
naar, hiljemini viimseks lehekuu päevaks.

Ülesandeid.

6. Ülesanne.

1. . . l e	Ülalt alla seisavad
2. s . e	järgmised nimed reas:
3. . . . p . a . .	1. eesti kihelkond,
4. ü . a	2. eesti järv, 3. eesti
5. . . . u . u	linn, 4. eesti kihel-
6. . . . i	kond, 5. eesti kihel-
7. u	kond, 6. eesti kihel-
8. . . g . . .	kond, 7. eesti kihel-
	kond, 8. eesti järv.

Nimede algtähed ülalt alla annavad kokku lugedes eesti järve nime.

7. Ülesanne.

1						s
2				è		
3				s		
4		u				
5						
6		h				

Ülalt alla lugedes on järgmised sõnad ridades:
1. eesti kirjanik,
2. kuulus füüsik,
3. talispordi abinõud, 4. eesti kunstnik, 5. pühad, 6. eesti keelemees. Sõnade algtähed ülalt alla annavad ühe eesti jututegelase nime.

Lahendused tulevad saata toime-
tusse lehekuu viimseks päevaks. La-
hendusist võivad võtta osa kõik noo-
rusmaalased, kes ajakirja tellivad vähe-
masti veerand aastaks. Õieti lahenda-
jaile loositakse kaks hääd raamatut.

4. ülesande lahendus.

Poisi leitud leht oli pärit „Noorus-
maa“ 1926. a. kümnendast numbrist
lhk. 299.

Õigeid lahendusi tuli kokku 61. Loo-
simisel sai raadio detektorvastuvõtja
H. Tannebaum Tallinnast.

Kirjandusest huvitatud Noorusmaa-
lastega soovib kirjavahetust Hugo
Vahtra, Viru Jaagupi.

Noorusmaas nr. 7 on juttu „Laevapoiis pävililt“ sattunud eksitavaid trükivigu, mis tulek-
sid parandada:

lhk. 147	parem	veerg	ülalt	18	rida	—	on	—	elus,	peab	olema	reas
”	148	pahem	”	”	7	”	”	”	roti	”	”	noti
”	”	”	”	”	11	”	”	”	sugama	”	”	seegama
”	”	”	”	alt	1	”	”	”	ankrukapp	”	”	ankrukupp.

Noorusmaalased! Levitage „Noorusmaad“, võitke oma
ajakirjale uusi sõpru ja lugejaid!

Iga noorumaalane peaks pidama oma kohuseks tuua
noorusmaalaste perre vähemasti üks uus tellija. Kui seda
katsute teha, siis see ei osutu sugugi võimatumaks.

Male.

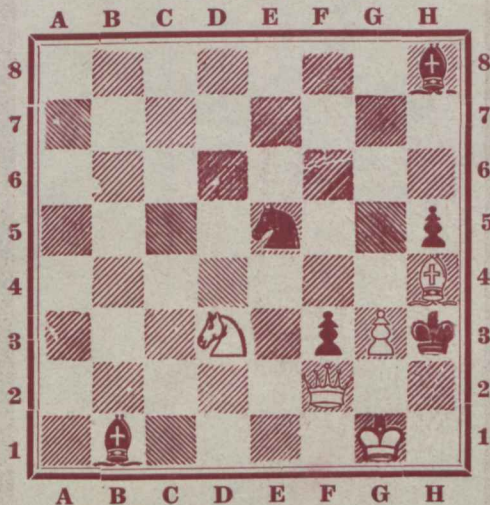
Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 18.

Kokku säändnud O. Nemo (Viinis).

Austusega mainitud „Tägliche Rundschau“
turniiril.

Mustad.

Valged.

Valged: K g1, L f2, O h4, R d3, E g3.

Mustad: K h3, O b1 ja h8, R e5, E f3 ja h5.

Valged algavad ja annavad matt kahe sammuga.

Selle ülesande lahendamine annab võistlusesel kaks punkti.

Ülesande nr. 16 lahendus.

1. R d2—e4, O c6 : e4,

2. e7—e8R, ükskõik,

3. R annab matt.

1. (R d2—e4), O c6—d7 enk —e8,

2. K d8 : d7 resp. : e8 jne.

Õiged lahendused saatsid ülesandele nr. 16: Endel Toiger, Hugo Tulp, Erich Laasi, Evald Karp, V. Mikenas, Hubert Anton, Benita Tramborg (Tallinnast), R. Keres ja A. Karu (Tartust), Endel Markson (Rakverest), Paul Maivel (Haapsalust), Paul Nero (Rakkest), G. ja Ants Vehtersteinid (Vändrast), Martin Villemson (Pärnust), B. Treinbuk (Vetikist), Karl Tisler ja A. Kurut (Kil.-Nõmme); ülesandele nr. 15: Erich Laasi ja A. Oksa (Tall.), G. Vehterstein, J. Pokats (Tartust); ülesandele nr. 14: Endel Markson, K. Tramborg, Ants Vehterstein; lõpum. nr. 9: A. Kurut.

Õiendus.

Lõpum. nr. 10 peab e4 ruudul must ettur olema (musta odamehe asemel).

Märkus.

Iga lahendus tuleb saata omaette lehel allkirjaga, et arusaamatusi ära hoida.

Kabe.

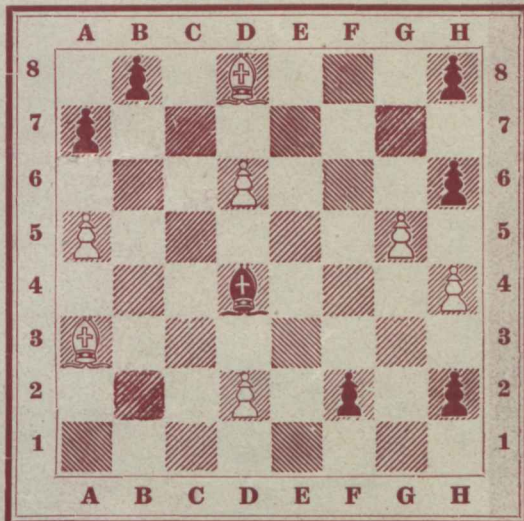
Toimetaja A. Burmeister.

Lõpumäng nr. 9.

Kokku säändnud Evald Karp (Tallinnas).

(„Noorusmaa“ originaal.)

Mustad.

Valged.

Valged: K a3 ja d8, L a5, d6, d2, d6, g5 ja h4.

Mustad: K d4, L a7, b8, f2, h2, h6 ja h8.

Valged algavad ja võidavad.

Selle lõpumängu lahendus annab võistlusesel kaks punkti.

Lõpumängu nr. 7 lahendus.

1. e5—f6, e7 : g5,

2. c5—d6, K b8 : e5,

3. d2—e3, 14 : d2,

4. K b4 : e1 : h4 : f6 : d4; a7—b6,

5. a5 : c7, h2—g1K

6. K d4—a7, K g1—h2,

7. K a7—g1 jne.

4. . . . h2—g1K

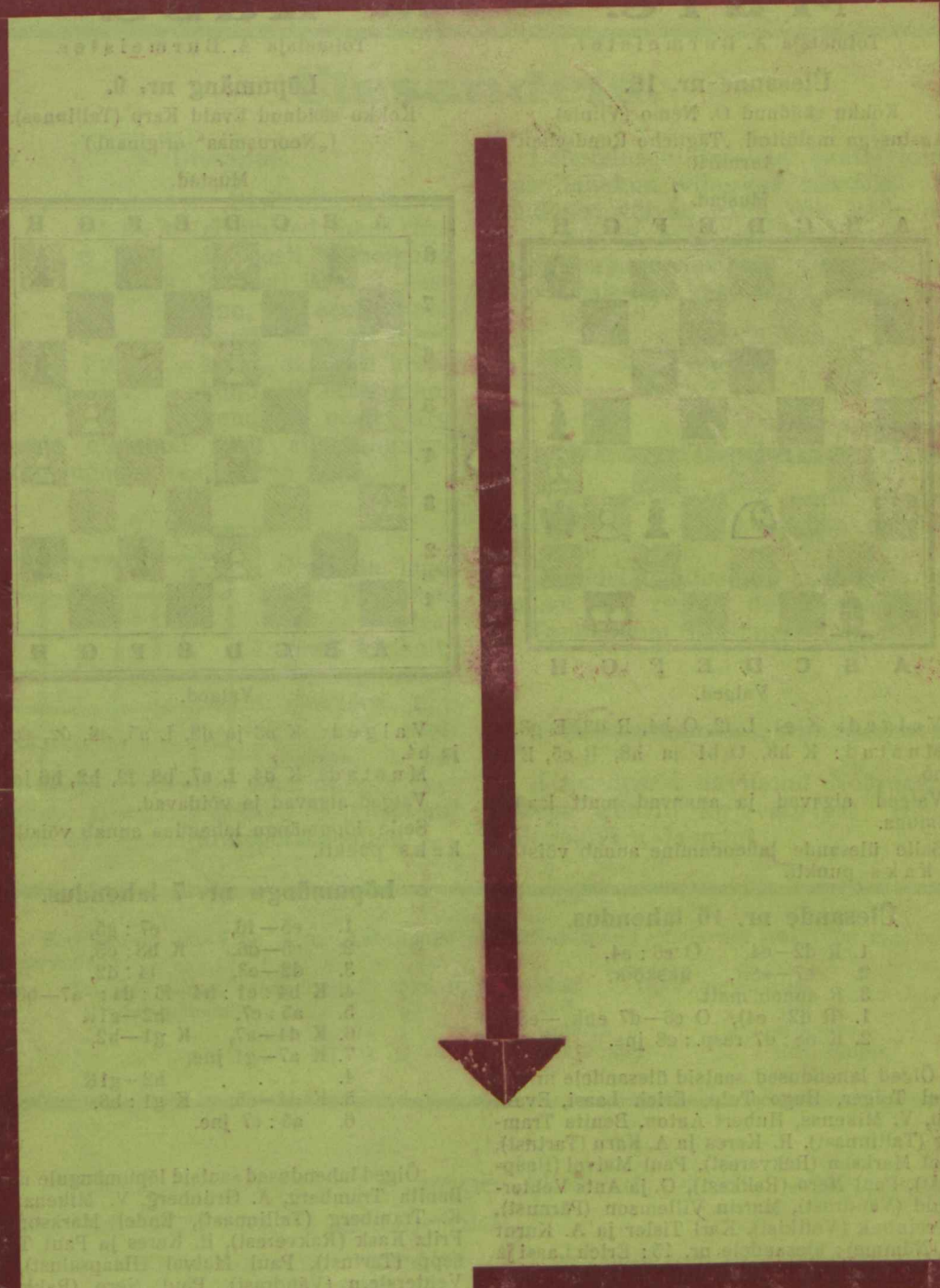
5. K d4—c5, K g1 : b6,

6. a5 : c7 jne.

Õiged lahendused saatsid lõpumängule nr. 7: Benita Tramborg, A. Grünberg, V. Mikenas ja K. Tramborg (Tallinnast), Endel Markson ja Fritz Kask (Rakverest), R. Keres ja Paul Tõldsepp (Tartust), Paul Maivel (Haapsalust), G. Vehterstein (Vändrast), Paul Nero (Rakkest), V. Mudi (Kum nast), P. Särglepp (Aasperest), Guido Vunder ja Voldemar Aus (Juuru), A. Kurut (Kil.-Nõmme), „Erkas“; lõpumängule nr. 6: Erich Laasi (ka lisalah.), Vold. Aus, „Helve Lumiste“ (ka lisalah.); lõpumängule nr. 5: A. Kurut.

Märkus.

Iga lahendus tuleb saata omaette lehel allkirjaga, et arusaamatusi ära hoida.

NOORUSMAA
ILMUB KAKS KORDA KUUS
 Tellimishind aastas 400 mk., pool-
 aastas 200 mk., veerandaastas 100 mk.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükkkoda, Pikk t. 2.

